

ПРОТОКОЛ № 11

засідання секції «Фітосанітарна безпека та контроль в рослинництві»
Науково-методичної ради при Державній службі України
з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів
Онлайн у форматі Teams-конференції

16.04.2025

м. Київ

Головує: Сергій ЗАХАРІН – Голова Науково-методичної ради при Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Рада), заступник Голови Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.

Присутні:

- 20 членів Ради: Башинська О.В., Васильєва Ю.В., Возний В.М., Головка К.О., Горновська К.О., Жосан В.В., Сидорчук О.В., Саєнко К.Л., Сулейманова Л.Ф., Скидан О., Сикало О.О., Скрипник Н.В., Ропак В.О., Родіонова К., Маліков В., Ткаленко Г.М., Челомбітко А.Ф., Фокіна Л.І., Яненко А.М.
- заступник Голови Держпродспоживслужби – Чайковський В.М.
- керівники відділів та головні спеціалісти Департаменту фітосанітарної безпеки та контролю в рослинництві Держпродспоживслужби.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Розгляд пропозицій та зауважень до проєкту збірника «Прогноз фітосанітарного стану агроценозів України та рекомендації щодо захисту рослин у 2025 році»

Доповідає: Андрій ЧЕЛОМБІТКО директор Департаменту фітосанітарної безпеки та контролю в рослинництві Держпродспоживслужби.

2. Різне.

Голова Ради Сергій ЗАХАРІН оголосив, що на засіданні присутні 20 членів Ради. Загальна кількість членів секції – 33 особи. Відповідно до п. 18 Положення про Науково-методичну раду при Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, засідання секції Ради вважається правоможним, якщо в ньому беруть участь не менше половини членів секції. Отже, кворум є.

Сергій ЗАХАРІН повідомив, що за дорученням Голови Держпродспоживслужби Сергія Ткачука протягом останнього року значно посилено співпрацю із провідними науковими установами та закладами вищої

освіти, а також провідними дослідниками та експертами. Фахівці служби регулярно беруть участь у наукових заходах (конференціях, форумах, круглих столах), під час яких опрацьовується проблематика підтримки фітосанітарної безпеки. Окрім того, уважно вивчаються результати ключових ботанічних та агрономічних досліджень, що можуть бути впроваджені в практику роботи установ та підприємств фітосанітарної системи та запропонував перейти до розгляду питань порядку денного.

Питання 1. Розгляд пропозицій та зауважень до проекту збірника «Прогноз фітосанітарного стану агроценозів України та рекомендації щодо захисту рослин у 2025 році».

Слухали: директор Департаменту фітосанітарної безпеки та контролю в рослинництві Держпродспоживслужби Андрій ЧЕЛОМБИТКО звернувся з вітальним словом до членів секції Ради. Висловив подяку членам секції за бажання працювати та зміцнювати науково-методичне забезпечення діяльності Держпродспоживслужби.

Він зазначив, що відповідно до статті 5 Закону України «Про захист рослин» та статті 7 Закону України «Про карантин рослин» спеціалісти Департаменту фітосанітарної безпеки та контролю в рослинництві разом з науковцями інститутів (Інститут захисту рослин НААН, Інститут землеробства НААНУ, Інститут фізіології рослин і генетики НАНУ, Інститут картоплярства НААН, Інститут садівництва НААН) за даними річної звітності головних управлінь Держпродспоживслужби в областях розробили збірник «Прогноз фітосанітарного стану агроценозів України та рекомендації щодо захисту рослин у 2025 році».

У збірнику висвітлено фітосанітарний стан сільськогосподарських угідь, проаналізовано розвиток та шкідливість понад 400 ентомологічних та фітопатологічних об'єктів за агрокліматичних умов вегетаційного періоду, спрогнозовано ступінь загрози пошкодження чи захворювання сільськогосподарських культур, представлено видовий склад та екологію регульованих шкідливих організмів та надано систему захисту основних сільськогосподарських культур, узгоджених з Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

Інформація, яка представлена у збірнику, дає змогу зменшити витрати на захист рослин, мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище та не допустити розповсюдження і масового розмноження шкідливих організмів в тому числі регульованих, які за досить короткий термін можуть завдати значних економічних збитків для країни.

Збірник – це результат кропіткої праці цілого ряду фахівців різного спрямування – ентомологів, фітопатологів, гербологів, агрономів, який стає вихідним матеріалом для керівників та спеціалістів сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств при плануванні та організації заходів захисту рослин під час проведення польових робіт.

Також збірник є важливим джерелом інформації для державних органів, наукових установ. Він допомагає приймати обґрунтовані рішення для розробки програм захисту рослин та проведення наукових досліджень.

Збірником користуються викладачі навчальних закладів під час проведення лекцій, семінарів, курсів та надання консультацій.

Наголосив, що збірник був розісланий усім членам секції Ради для ознайомлення та надання пропозицій і зауважень.

Андрій ЧЕЛОМБИТКО акцентував увагу на тому, що надійшло 8 рецензій (з яких 4 рецензій отримано без зауважень) від:

- Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України (рецензію надав Олександр Іванович Борзих – директор Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України, доктор сільськогосподарських наук, академік Національної академії аграрних наук України. Перший віце-президент Аграрної Палати України);

- Національного університету біоресурсів і природокористування України (рецензію надала Оксана Олексіївна Сикало – кандидат сільськогосподарських наук доцент кафедри ентомології, інтегрованого захисту та карантину);

- Білоцерківського національного аграрного університету (рецензію надала Світлана Володимирівна Горновська – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин);

- Станіслава Васильовича Дерев'янка (кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник);

- ГУ Держпродспоживслужби у Вінницькій, Київській, Одеській та Чернігівській областях.

Члени секції звернули увагу на те, що в збірнику зустрічаються орфографічні помилки, які потребують редагування, відсутня латинь деяких видів шкідливих організмів, необхідно назви препаратів привести у відповідність.

Також, потребує уточнення інформація щодо поширення в окремих господарствах Запорізької та Миколаївської областей соняшникової шипоноски.

Зауваження взято до уваги та виправлено.

Із побажань, при підготовці збірника на наступний рік, запропонували звернути увагу на:

- високу ймовірність масового розвитку й поширення злакових попелиць особливо впродовж травня-червня;

- зміну клімату, що впливає не тільки на більш ранню появу шкідників, але і на їх швидкий розвиток та тривалу життєздатність восени;

- висвітлення особливостей, як сезонного розвитку, так і життєвих багаторічних циклів розмноження домінуючих видів шкідливих організмів за дотриманням сівозміни;

- набуття поширення вузькозлатки ясеневіої смарагдової;

- доцільно призначити офіційних рецензентів (2-3 кваліфікованих науковців різної профільної спеціалізації).

Також запропоновано на наступний рік всім науково-дослідним установам, які задіяні у розробленні збірника, в «Системах захисту основних сільськогосподарських культур» вказувати лише назви діючих речовин, а не назви препаратів – це відповідатиме вимогам Закону України «Про державне регулювання сфери захисту рослин», ухваленим 17 грудня 2024 року Верховною Радою України, в якому імплементовано 18 базових актів права Європейського Союзу, зокрема у сфері санітарних і фітосанітарних заходів та впроваджується європейська модель обігу і застосування засобів захисту рослин, безпечного поводження з ними.

Андрій Челомбітко запропонував членам секції Ради схвалити матеріали збірника «Прогноз фітосанітарного стану агроценозів України та рекомендації щодо захисту рослин у 2025 році».

Наголосив, що після схвалення, збірник буде розіслано на головні управління Держпродспоживслужби в областях для планування та організації заходів захисту рослин під час проведення польових робіт, проведення курсів підвищення кваліфікації, семінарів та консультацій. Також збірник буде розміщено на офіційному вебпорталі Держпродспоживслужби у рубриці «Фітосанітарія. Контроль у сфері насінництва та розсадництва».

Результати голосування:

«За» – 30 осіб,

«Проти» – 0,

Утримались – 0.

Ухвалили: збірник «Прогноз фітосанітарного стану агроценозів України та рекомендації щодо захисту рослин у 2025 році» схвалити та рекомендувати до оприлюднення та практичного використання.

Питання 2. Різне.

Слухали: Сергій ЗАХАРІН подякував усім розробникам збірника «Прогноз фітосанітарного стану агроценозів України та рекомендації щодо захисту рослин у 2025 році» та наголосив, що проведена колосальна дослідно-пошукова та інформаційно-аналітична робота, у тому числі опрацьована відповідна документація органів та компетентних органів ЄС, а також вивчено досвід провідних країн. Також зауважив, що розробникам та експертам, які входили до складу робочої групи з підготовки проєкту збірника, вдалося знайти оптимальний баланс і описати відповідні прогнози максимально виражено.

Вадим ЧАЙКОВСЬКИЙ привітав усіх присутніх та нагадав, що 12 травня щорічно відзначається Міжнародний день здоров'я рослин, започаткований Міжнародною конвенцією захисту рослин (IPPC). Держпродспоживслужба продовжує щоденно стояти на сторожі здоров'я рослин. Завдання, які виконують фахівці служби, спрямовані на недопущення проникнення в країну нових шкідливих організмів, локалізацію та ліквідацію виявлених вогнищ шкідливих організмів, усунення негативних наслідків від використання пестицидів,

контроль за використанням засобів захисту рослин, нагляд за виробництвом та реалізацією насіння та садивного матеріалу, щодо відповідності сортовим, посівним та товарним якостям, впровадження у виробництво стійких сортів із застосуванням нових сучасних біотехнологічних підходів. Закликав всіх в Міжнародний день здоров'я рослин у 2025 році підвищувати рівень обізнаності в сфері збереження здоров'я рослин. Продовжувати здійснювати відповідні заходи для забезпечення фітосанітарного благополуччя в країні для зростання економіки та збереження здоров'я людей і тварин.

Сергій ЗАХАРІН запропонував провести розширене засідання секції «Фітосанітарна безпека та контроль в рослинництві», присвячене Міжнародному дню здоров'я рослин у 2025 році, де повідомити про ключові результати роботи у цій сфері. Створити додаткове інформаційно-аналітичне середовище, щоб зайвий раз переконатися у вагомості внеску щодо забезпечення продовольчої безпеки, здоров'я людей та навколишнього середовища.

Як і раніше, Рада відкрита до співпраці і закликає до співробітництва всіх небайдужих фахівців.

Голова Ради

Секретар Ради

Сергій ЗАХАРІН

Лія СУЛЕЙМАНОВА